*Marconnay Tibor*

# „ROKONOM AZ ERDŐ, A MADÁR, A TENGER…”

## *Hét költemény*

### *Napköszöntő*

Jó Nap, köszöntelek! arany Szem! mindent-Látó!
Engedelmes leszek, gyermeke nagy tüzednek.
Gyarapszik és köszönt a Teljesülő ember,
Ahogy ma látlak, úgy tegnap nem néztelek…

Nőttön-nő igazunk heve; – így nem látott Plátó!
Századok nagy sora, mely fölemelkedett, –
Buzdítasz mindig új, teljesebb győzelemmel…

Így nem csalatkozik a te csodádra-váró,
Zsugorodik az árny, imbolyog, didereg,
Ragyog a föld, az ég, a szél és a tenger!

Jó Nap, köszöntelek, arany Szem, – mindent-Látó!
Engedelmes leszek, gyermeke nagy tüzednek:
Gyarapszik és köszönt a Teljesülő ember: –
Ahogy ma látlak, úgy régen nem nézhettelek!

(*Túláradó élet*, 1921)

### *A mindenek szépségéről*

Az élet szépsége duzzadva viszi már
a gályákat a szennyes tengerekbe

és minden szennyből tiszta fényt szitál
(nincs bűn vagy ocsmányság, amit kizár)
s lapos tettekből lendülőn kikelve
lobog a szép, mely több, mint a halál.
Óh nincs oly ocsmányság, melyben a szépség lelke
jogot a tündöklésre nem talál,
mert mindenben egy világ van elrejtve
s mikor a nagyvilág egy röpke szóba száll
rokonságot viszünk a Végtelenbe.
Örök mozgalmasság hulláma meg nem áll
mindent a tiszta lelkekbe terelve.

Ezért csak kikötőből figyelem,
mint táncol a Szépség a Tengeren.

(*Nyugat*, 1921. okt.)

## *A természet ércdalai (részletek)*

Zúg a szél, a meleg szél, az elmuló nyár szele
összebogozza a szelíd fűszálakat
megreszketteti a lila kökörcsin halovány szirmait
s a meredek szirteken a kövirózsák
pirosló és zöld és lándzsaalakú leveleit
megreszketteti megtöri és zamatuk elömlik
és nedvük kipárolog, mert minden hasadékon
áthasít a szél és megváltoztatja a világ képét
mint ahogy a szobrász gyúrja a gyenge viaszt.
Az én szobámba is betéved (az ablakot kinyitottam)
és régi koszorúkat zörget a falakon
de a te képedet, ó örök hajadon
meg nem rezzentheti az orkán.
Liliomszerű kezed gyengéden óvatosan
tartja a rózsát a szűzi rózsát öled fölött
mintha védeni akarná méltóságos lepledet a vihar ellen.
És arcod mozdulatlan, mintha kőből és aranyból
lenne faragva és szemed változtathatatlan
mint a halál és az elröppent századok
és homlokod a hajad dús íve alatt a megtestesült csönd.

✣

Ó, fűszagú, fűszagú, fűszagú föld
füvek és fenyők közt barangolok
és magas és világító tisztásról nézem a hegyek karéját
s hogy árad a gyantaillat, s hogy ugrándoznak
a tücskök és a pici sáskák körülöttem
és messze lilaszínű bokrok világítanak a puszta sziklán
fölöttük pedig az ég kéklik, meseszerűen, mámorítón.
Hát minek nyomorítsam szabályokkal véremet, versemet
mikor teljesen elkap a természet és nincs
törvényem, mint az én természetem.
Így is meg fogom találni mindig a szerszámokat
melyekkel beleplántálhatom
az emberek szívébe a füveket.
Olyan vagyok, mint egy zengő fenyő
mely szirtek és ormok fölött nyúlik a magasságba.
Olyan vagyok mint zuhatag, amely a szeszélyes sziklák között
egyenesen tör a mélység felé
föltartóztathatatlanul törtet a mélység felé.
Ugyanaz a tűz folyik ereimben, amely alkonyatkor
vörösre fösti az égboltozatot,
ugyanaz a boldogság lüktet bennem, amely az égbolt
roppant azúrján is elterül.
Ó sohasem roppanhatok össze, mert hajlékony vagyok, mint a fenyő
és a természet, amely apostolának választott
erőt ad mellém és készséget és mindenhangot
hogy kihozzak magamból minden Igét,
és a viharban alázatosan is tudom rázni koronámat
és elhintem magjaimat és elvesztem díszemet
de sohasem veszthetem el egészen, mert mindig új díszek
új magok tömegei ékesítenek engem.
És az orkán, amely megreszkettet és a szellő, amely szelíden simogat
egyként megtalálják a talajt az én magjaim számára
melyekkel beleplántálhatom
az emberek szívébe a füveket.

✣

A szavak babonákkal fertőzöttek
nemcsak szavakkal hát, nemcsak a béna
idegen szóval törtethetek én a
zárkózott emberbe s a vágy s az ötlet

amely mindenki mással összeköthet
érvényesülhet egy-egy mozdulásban
hogy élhessek a messze, messze másban
kiben a megrögzött helyzet örök lett!

Csak minden eszközökkel fölszerelten
hathat a hajlékony és hősi szellem
és minden útján tiszta rózsa pattan.

És minden útján győzni fog e szellem
mert minden vágyat Akolba tereltem
Ó testvér tetteim az Akaratban.

(*Nyugat*, 1922. nov.)

## *Igazság, megújulás*

Azt mondják, nem ismerem a madarak nyelvét
s lehet, hogy énekük ritkán vidám,
lehet, hogy panaszosan csipognak s csupán
költők találták ki, hogy hangjuk öröm,
mert más, mint az emberé.

De egyszer, májusban, kimondhatatlanul boldogan,
mint boldog isten bolyongtam az erdőn
s boldog őzek álltak előttem a pagonyban.

Álltam a kivirult lomb kékcsipkés, szaggatott
zöld sátra alatt és hirtelen
meghallottam a májusi szellőt, amint ügyesen
cimbalmozott fenyők s juharok fejebúbján.

És hallottam a szellő zengő cimbalomszaván keresztül:
egy a csönd, meg a lomb rejtekében valahol
daloló madár azt mondta: ki-vi, ki-vi, ki-vi-rít.

Nem ismerem én a madarak nyelvét s a dalból
sohasem hallottam volna ki a szót,
ha kezdettől fogva nem hordtam volna szívemben
az igazságot: hogy mező vagyok, mely minden tavasszal
diadalmasan kivirít.

Mező vagyok s az én szívemben duzzad, csírázik
s száll a világ elkanyargó útjaira a földek
kalásza, az erdőzúgás, a félénk madár csipogása, megerősödve.

S mint ahogy rokonom az erdő meg a madár
megújul, megújulok én is, benned, ember,
kihajtanak a letarolt örök kalászok.

Rokonom az erdő, a madár, a tenger
s mint ahogy a félénk madárnak feleltem:
kivirít, kivirít!
úgy felelek néked is lelkem távoli rokona,
mert kihajtott a termékeny mag a szívemben,
mely néked kenyér, igazság, gabona.

Az igazságot hallom én ki a madár kósza dalából,
mert, hiába gúnyolódsz kergült, zavaros ember:
van igazság, s ha elrejted is én megkeresem!
Csak igazság kell. Se több, se kevesebb és
az velem dobban s tőled sincs nagyon távol
nincs más szépség sehol és sohasem!

Mert egyszer boldogan a magasba néztem,
az erdő kék-zöld lombsátorába, fülem
az igazságot hallotta ki a madár kósza dalából
és most a te füledet keresem.

De ily szót hallva sután rajongsz, ha zenged:
„Zenét, zenét"! A különös idegen dalt
én is csak ritkán értem, neked meg sohsem
terem bizonyosság kószáló hazárd zenékben.

Minden utadon, minden utcasarkon cincog és harsog
a szajha zene: árad, süketít, átkoz
s csak azt hallod, csak azt, minek nincs köze
az egyetlen Igazsághoz.

A zene gyávák szava, mindent eltakaró
csalfa bozót,
a zene csak elrejti a fölismert könyörtelen
és szükségszerű szót.

Az igazságot hallom én ki a madár kósza dalából,
de nem kósza dallal, kemény szavakkal
küldöm tovább hozzád, megzavart ember,
hogy benned is kivirítson.

(*Éltem, hogy írjak*, 1978)

## *Erdő szélén*

Erdő szélén, a lágy lejtő halmán
Mámort ontó szőlőlevél piroslik,
S érdes cserfalombok barnák a halálban,
S a nyírfa lenge lombja sápadón világol.
Lélegzet-fojtó csöndben állsz velem,
Roppant nagy fénylő kéklő, ég alatt,
Világító zöld rétre jössz velem,
És afölött aranylik most a Nap…

Hallod a félénk szaggatott madárdalt,
A drága dalt, amely elvétve zeng?
És hallod-e, hogy hull a dér a fáról,
Akárhogyan halt meg a levele?
Óh hallod-e, hogy hull a dér a fáról,
Hatalmas csöndben pici jégcsapok
Olvadnak mozdulatlan… Csak a mi
Habszín lehelletünk hullámzik a világon…
És hallod-e, hogy hull az árva fáról
A fájó gyöngy, melyben Világ világol?

(*Túláradó élet*, 1921)

## *Ima, ének*

Az éjben rút esők csapongtak,
alig sejtettük, jő a holnap,
Míg rámborult a konok éjjel,
Téged vártalak égi kéjjel;
Téged vártalak réges-régen,
Szórd szét a felhőt a széles égen,
ó, Új Nap!
Szórd szét a felhőt az égen!

Homokban, égek, szemed tűz reám;
tengerre szállok, Te vagy hű csudám;
a sűrű, lágybozót, a sás zizeg,
ihletnek távol, hősi, sós ízek, –
Míg újra felhő száll a széles égen.
Téged vártalak réges-régen,
ó, Új Nap!
Szórd szét a felhőt az égen!

Ha alkony hull a hegyfokra
ha duruzsol a tenger sodra,
ha halványak a földi fények,
az éjbe száll imám, az Ének:
Téged vártalak réges-régen!
Szórj szét csillagot a széles égen,
ó, Új Nap!
Szórd szét a felhőt az égen!

(*Éltem, hogy írjak*, 1978)

## *Vigyázz a földre*

Vigyázz a földre, amelyből kinőttél,
mint törzsből az ág, mint ágból a lomb,
vigyázz a földre, amelyből kinőttél,
különben forgolódsz, akár a vak bolond,

vigyázz a földre, amelyből kinőttél,
melynek szavával ajkad szava zsong,
vigyázz a földre, amelyből kinőttél,
különben nélküled forog a földkorong.

Vigyázz! Vagy ne vigyázz! Gurulj az űrbe
s a levegőtengerben elmerülve
engedd át a trágyás talajt kufárnak.

A földedé vagy! Hűtlen nem lehetsz
s ha daccal más világot emlegetsz
karjai még inkább magukbazárnak.

(*Válasz*, 1935. márc.)